

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2017 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През 2017 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) са 760.2 млн. лв., което е с 3.5% повече в сравнение с предходната година.

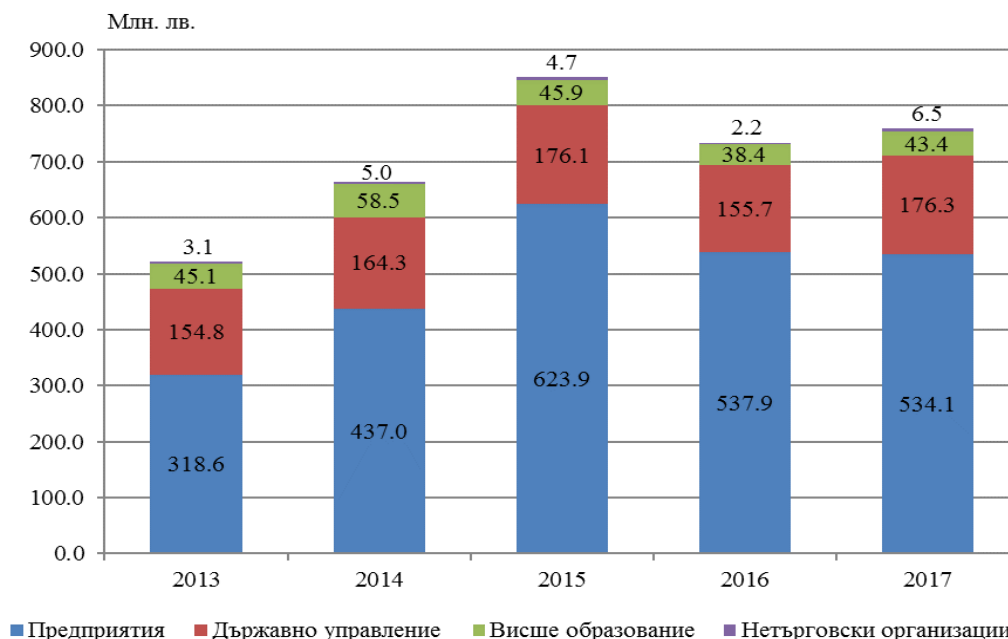
Интензивността на НИРД (измерена като процент на разходите за НИРД от БВП) намалява спрямо предходната година - от 0.78% през 2016 г. на 0.75% през 2017 година (табл. 1).

1. Разходи за научноизследователска и развойна дейност

	2013	2014	2015	2016	2017
Разходи за НИРД - млн. лв.	521.7	664.8	850.5	734.3	760.2
Разходи за НИРД в % от БВП	0.64	0.79	0.96	0.78	0.75

През 2017 г. сектор „Предприятия” е най-големият от четирите институционални сектора, в които се осъществява НИРД, с дял от 70.3% от общите разходи за НИРД. Следва сектор „Държавно управление”, чиито научни институти и организации формират 23.2% от общите разходи за НИРД. Направените разходи за наука от висшите училища и университетските болници възлизат на 5.7%, а от нетърговските организации - на 0.8% от всички разходи за НИРД (фиг. 1).

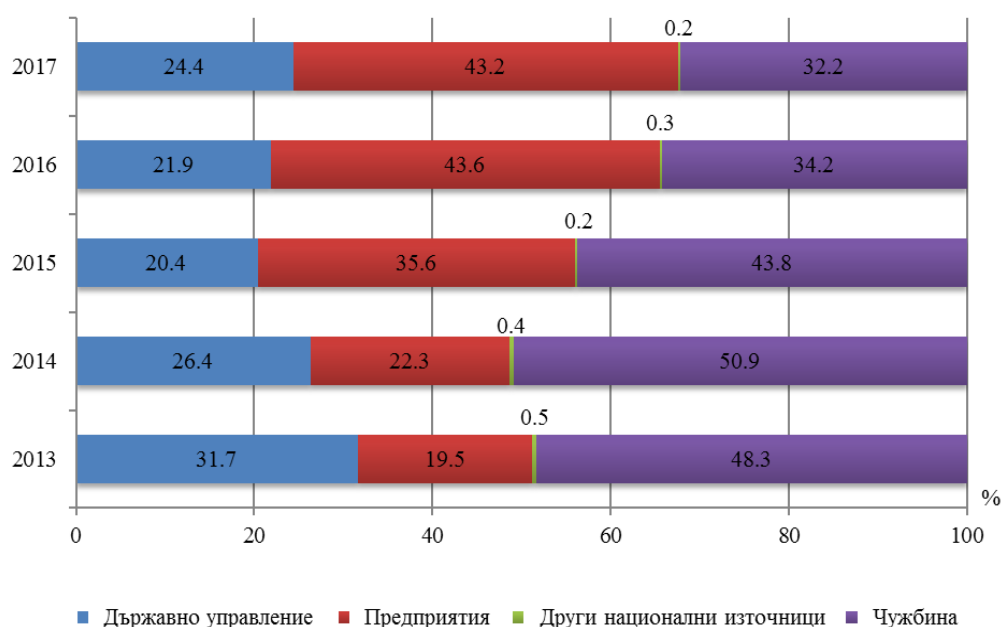
Фиг. 1. Разходи за НИРД по институционални сектори

Научноизследователската и развойна дейност се финансира от държавния бюджет, бизнеса, други национални източници и от чужбина (фиг. 2). През 2017 г. най-голям е дялът на средствата за НИРД, идващи от сектор „Предприятия” - 43.2%. Те нарастват спрямо предходната 2016 г. с 2.6% (от 320.2 млн. лв. на 328.5 млн. лева). Спрямо 2016 г. средствата от чуждестранни източници за осъществяване на НИРД намаляват с 2.5% (от 251.0 млн. лв. на 244.7 млн. лева).

Фиг. 2. Структура на разходите за НИРД по източници на финансиране

В структурата на текущите разходи за НИРД по видове изследвания през 2017 г., както и през предходната година, най-голям относителен дял имат приложните научни изследвания - 62.1% (429.3 млн. лв.), следвани от експерименталните разработки и фундаменталните изследвания - съответно с 26.9% (185.7 млн. лв.) и 11.0% (76.5 млн. лв.) (фиг. 3).

Фиг. 3. Структура на текущите разходи за НИРД по видове изследвания през 2017 година

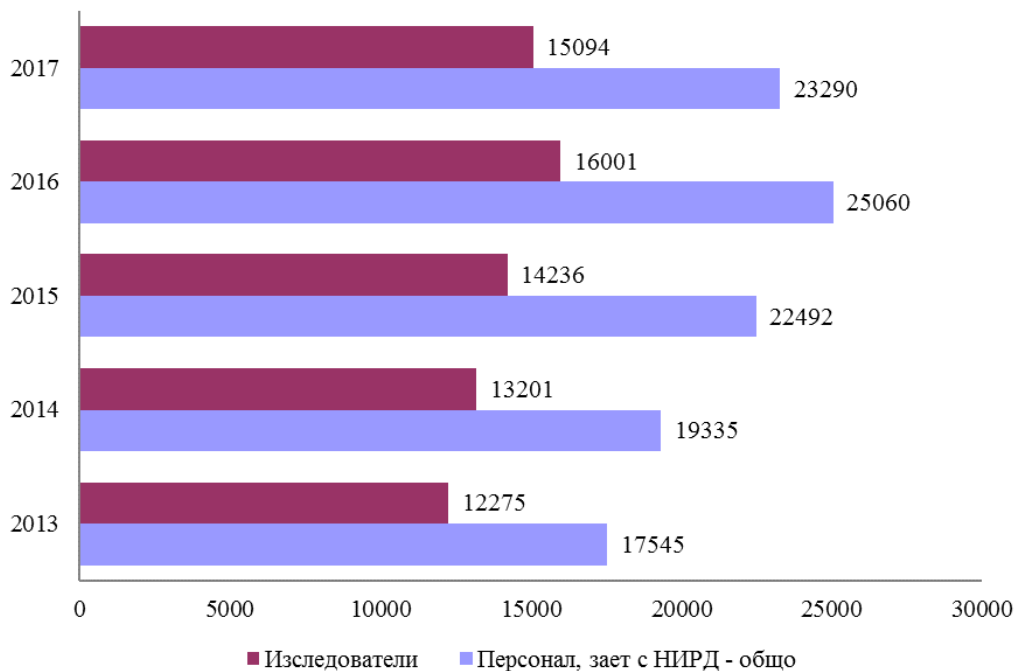

През 2017 г. персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, е 23 290 души (в еквивалент на пълна заетост), което е със 7.1% по-малко в сравнение с предходната година (фиг. 4). Делът на жените от общия персонал, зает с НИРД, е 47.9%, като разликата в равнището на заетост между двата пола е 4.2 пункта в полза на мъжете. Броят на изследователите в еквивалент на пълна заетост е 15 094 души, което е с 5.7% по-малко спрямо 2016 година.

Както и през 2016 г., основната част от научния персонал е съсредоточен във фирмите и научните институти от сектор „Предприятия” - 46.1% от общия персонал (в еквивалент на пълна заетост), или 10 735 души. В организациите и институциите от сектор „Държавно управление” с научна дейност се занимават 7 990 души, което съставлява 34.3% от общия персонал, зает с НИРД, през 2017 година. В сектор „Висше образование” 4 414 души са ангажирани с научни изследвания и разработки, като относителният им дял е 19.0%.

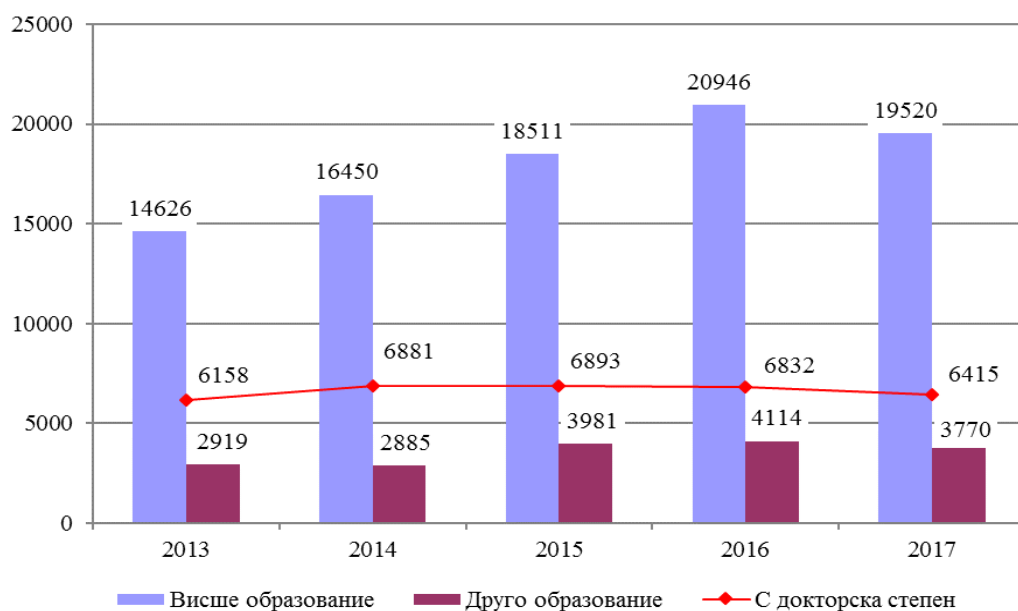

Фиг. 4. Персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост)

Образователно-квалификационната структура на персонала, зает с НИРД, през 2017 г. се характеризира с нарастване на дела на заетите лица с висше образование - от 83.6% през 2016 г. на 83.8% през 2017 година (фиг. 5).

Фиг. 5. Персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост), по степен на образование

Методологични бележки

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Показателят „разходи за научноизследователска и развойна дейност” се дефинира като всички разходи за осъществена в рамките на статистическата единица научноизследователска и развойна дейност независимо от източника на финансиране. Разходите за НИРД включват текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, предназначени за НИРД.

Показателят „персонал, зает с НИРД” измерва човешките ресурси, пряко заети с НИРД, които са отговорни за създаването, прилагането и разпространяването на новите знания. Той обхваща лицата, пряко ангажирани с НИРД, и лицата, оказващи директна подкрепа за НИРД (мениджъри, администратори, техници, чиновници). Персоналът, зает с НИРД, включва изследователи и друг персонал, зает с НИРД. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на базата на използваното работно време за научноизследователска и развойна дейност през отчетната година.

Съгласно методическото ръководство „Фраскати” (Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development - Frascati Manual, OECD, 2015), възприето от Евростат, разходите и кадровият потенциал на НИРД се разпределят в четири институционални сектора:

- Сектор „Предприятия” - обхваща всички фирми, организации или институции, чиято основна дейност е производство на пазарни стоки и услуги (без попадащите в сектор „Висше образование”).

- Сектор „Държавно управление” - обхваща държавните организации и институции, които не продават, а предоставят услуги за задоволяване на индивидуалните и колективните потребности на обществото и са финансирани предимно с бюджетни средства (без попадащите в сектор „Висше образование”).

- Сектор „Висше образование” - включва университетите, колежите, висшите училища, научноизследователските сектори към висшите училища и университетските болници.

- Сектор „Нетърговски организации” - обхваща фондациите, асоциациите, сдруженията и други, предоставящи непазарни услуги.